

تاثیر تعدیلی ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مهران حسین افشاری^۱ | احمدرضا نورمحمد^۲*

چکیده

امروزه یکی از ملاحظات و سازوکارهای اساسی در زمینه مدیریت، کنترل و نظارت بر امور شرکت‌های سهامی عام، برپایی کمیته‌های حسابرسی است بنابراین کمیته حسابرسی علاوه بر بالا بردن کیفیت اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی، به هدایت، نظارت، کارایی و اثر بخشی عملیات سازمان و به طور کلی پاسخگویی بهتر و بیشتر کمک می‌نماید. هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی تاثیر تعدیلی ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. در این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ این پرسش هستیم که، آیا ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت تاثیر تعدیلی دارد. جامعه آماری شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است و نمونه آماری طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ با استفاده از روش حذف سیستماتیک ۹۶ شرکت می‌باشد. یافته‌های فرضیه اصلی اول پژوهش نشان داد که بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یافته‌های فرضیه اصلی دوم پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تعداد جلسات، استقلال و تخصص) و کیفیت سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یافته‌های فرضیه اصلی سوم پژوهش نشان داد که ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تعداد جلسات، استقلال و تخصص) تاثیر مثبت و معناداری بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود دارد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت سود، افشای اطلاعات آینده‌نگر و ویژگی‌های کمیته حسابرسی.

^۱ استادیار و عضو هیئت علمی گروه حسابداری، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

^۲ نویسنده مسئول: کارشناسی ارشد رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر، بوشهر، ایران.

ahmadreza.noormohammad1204@gmail.com

مقدمه

کیفیت سود یکی از واژگان حسابداری بوده که اتفاق نظر کاملی در خصوص تعریف آن وجود ندارد. شیپر و وینسنت (۲۰۰۳)، کیفیت سود میزان نزدیکی سود گزارش شده حسابداری به سود اقتصادی تعریف می‌کنند، به عبارت دیگر، نزدیکی بیشتر سود حسابداری به سود اقتصادی، بیانگر کیفیت بیشتر سود است (خواجوی و ناظمی، ۱۳۸۴). یکی از مکانیزم‌های اساسی نظام راهبری شرکتی، تشکیل کمیته حسابرسی است. به طوری که کارمانو و وافیز^۳ (۲۰۰۵) معتقدند، کمیته حسابرسی یکی از عناصر اصلی تصمیم‌گیری در واحدهای تجاری بوده که این امر علاوه بر این که اعتماد سهامداران را به دنبال دارد، ممکن است موجب بهبود فرآیند و کیفیت گزارشگری مالی نیز شود. همبستگی بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌تواند به صورت مستقیم بر کیفیت افشا، عدم تقارن اطلاعاتی، کیفیت سود، کیفیت گزارشگری مالی، سطح افشاء و همچنین به صورت غیرمستقیم بر سایر متغیرهای بازار از جمله اهرم مالی، ارزش شرکت، بهبود عملکرد، سطح سودآوری، شفافیت اطلاعات و اطمینان سهامداران می‌تواند تأثیرگذار باشد. می‌توان گفت عدم آگاهی استفاده کنندگان بازار سرمایه از ثانویه کمیته حسابرسی، افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود و عوامل موثر بر همبستگی بین آن‌ها یکی از عوامل ناکارایی بازار بورس اوراق بهادار ایران می‌باشد. بنابراین پژوهش‌های مختلف در این زمینه حائز اهمیت بسیار زیادی است لذا از این جهت باید در زمینه افشای اطلاعات آینده‌نگر و ویژگی‌های کمیته حسابرسی در بازار سرمایه ایران توجه بیشتری شود.

ادیات نظری

مبانی نظری پیرامون کیفیت سود

رقم سود از مهم‌ترین اطلاعات حسابداری گزارش شده در صورت‌های مالی بوده و از جهات مختلف سودمند محسوب می‌شود. سرمایه‌گذاران برای سود به عنوان ابزار پیش‌بینی، ارزش ویژه‌ای قائل می‌شوند (بولو میرزایی، ۱۳۹۰) این فرض که سود به عنوان یکی از اولین ارقام مربوط به اطلاعات خاص شرکت و با اهمیت‌ترین اطلاعات ارائه شده در گزارش‌های مالی محسوب می‌شود، مورد حمایت بسیاری از مطالعات تجربی قرار گرفته است که نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های خود به رقم سود بیش از سایر اطلاعات ارائه شده از عملکرد شرکت (همچون سود تقسیمی و جریانات نقدی) اتکا می‌کنند (فرزانه و اوستا^۴، ۲۰۱۳).

تعاریف کیفیت سود

بیانیه شماره یک مفاهیم حسابداری مالی بیان می‌دارد که گزارشگری مالی بایستی ارائه‌کننده اطلاعات درباره عملکرد مالی شرکت طی یک دوره باشد. طبق این بیانیه، کیفیت سود به شرح زیر تعریف می‌شود:

"سود با کیفیت بالا، اطلاعات بیشتری درباره ویژگی‌های عملکرد مالی یک شرکت که در ارتباط با تصمیم‌های خاص، توسط تصمیم‌گیرنده خاص گرفته شده، فراهم می‌کند."

³ Karamanou and Vafeas

⁴ Farzaneh and Osta

انواع افشاء

به طور کلی افشا را می‌توان به دو بخش اساسی زیر تقسیم نمود:

افشای اجباری

خدادادی و بنایی قدیم (۱۳۹۴) افشای اجباری شامل تمامی اطلاعاتی است که طبق قانون باید در اختیار استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی قرار گیرد. هدف اصلی افشا، آگاه کردن تحلیل‌گران درباره مبلغ و زمان‌بندی جریان‌های نقد آتی است تا تحلیل‌گران مالی و سرمایه‌گذاران پیش‌بینی بهتری از سودهای آتی داشته باشند.

افشای داوطلبانه

افشای داوطلبانه، افشای فراتر از قوانین، مقررات و استانداردها است. استانداردهای حسابداری اگرچه حداقل میزان افشا را تعیین نموده ولی برای افشای اضافی اطلاعات محدودیتی ایجاد نمی‌کند. اگر مدیریت بتواند با افشای اطلاعات اختیاری و داوطلبانه رهنمودهای بهتری را در ارتباط با اهداف و چشم‌انداز آتی شرکت و استفاده‌بینه از منابع در اختیار خود را ارایه کند و تصویر شفاف‌تری از وضعیت موجود نشان دهد در این صورت سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی قادرند از تدابیر مدیریت آگاه شوند و انتقادات آنها نسبت به عملکرد واحد تجاری برطرف می‌شود و به آینده موسسه امیدوار می‌شوند (حسینی و بشیرحسینی، ۱۳۸۹).

افشا در گزارشگری مالی

بر اساس نظریه مطلوبیت پاره‌تو، افشای اطلاعات نمی‌تواند مطلوبیت همگان را برآورده سازد. همچنین از آن‌جا که تنها واحدهای تجاری هزینه افشای اطلاعات را تقبل می‌کنند، اطلاعات افشا شده، همواره کم‌تر از اطلاعاتی است که واقعا وجود دارند. افشای اطلاعات بیشتر، عدم اطمینان کمتری به همراه دارد لیکن در اجرای این امر، محدودیت هزینه-فایده باید لحاظ شود. حساب‌رسان، نقش مهمی در سیستم افشای اطلاعات ایفا می‌کنند، اما نباید به حرفه حساب‌رسی به عنوان جایگزینی برای افشای اطلاعات نگریست. برای نیل به اهداف گزارشگری مالی بیان شده توسط هیات تدوین استانداردهای حسابداری مالی ایالات متحده، افشای معیارهای عملکرد غیرمالی حائز اهمیت است.

نقش افشا و شفافیت در گزارشگری مالی

دلیل اصلی در تاکید بر افشای داوطلبانه و شفافیت این است که این دو زیربنای اصلی برای حفظ منافع سهامداران محسوب می‌شوند. رویکردهای افشای کامل به همراه شفافیت در گزارشگری مالی می‌تواند شرایط مطمئنی را پدید آورد و اطمینان از حمایت از منافع سرمایه‌گذاران را افزایش دهد. همچنین تحقیقات نشان داده است که افشای داوطلبانه اثر مثبتی بر عملکرد شرکت دارد و بر حفظ منافع سهامداران و اشخاص ذینفع اثرگذار است. به عبارتی دیگر، نبود شفافیت اطلاعات و ابهام در گزارشگری ممکن است به بدگمانی و رفتارهای غیراخلاقی در راستای کاهش ارزش شرکت منجر شود (مدهانی، ۲۰۰۹).

سودمندی (منافع) افشا اطلاعات آینده‌نگر

در مورد افشای اختیاری یا داوطلبانه، مدیران چنین افشایی را زمانی انجام می‌دهند که منافع حاصل از آن بیش از هزینه‌های آن باشد. به عنوان مثال، تصمیمات افشای اختیاری مدیران بر اساس میزان تأثیرگذاری چنین افشاهایی بر هزینه سرمایه، ریسک و کاهش عدم اطمینان در خصوص دورنمای آتی شرکت، صورت می‌پذیرد. چراکه کیفیت افشای اختیاری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از طریق تأثیر بر هزینه حقوق صاحبان سهام و جریانات نقدی، ارزش شرکت را تحت تأثیر قرار می‌دهد (پورحیدری و حسین‌پور، ۱۳۹۱).

رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود

بر اساس مفاهیم نظری گزارشگری مالی، هدف اولیه صورت‌های مالی، ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده در خصوص وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری جهت یاری نمودن استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیم‌های اقتصادی است (کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی، ۱۳۸۸).

پیشینه تحقیق

پیشینه داخلی

مومنی هلاله و حیدرپور (۱۳۹۸) در تحقیقی به بررسی تأثیر اثربخشی کمیته حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و افشای داوطلبانه اطلاعات پرداختند. نمونه آماری پژوهش شامل ۸۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۶ می‌باشد. نتایج به دست آمده حاکی از این است که اندازه حسابرس بر افشای داوطلبانه اطلاعات تأثیر مثبت و معناداری دارد. اثربخشی کمیته حسابرسی بر رابطه بین اندازه حسابرس و افشای داوطلبانه اطلاعات تأثیر مثبت و معنادار دارد. همچنین اثربخشی کمیته حسابرسی بر رابطه بین دوره تصدی حسابرس و افشای داوطلبانه اطلاعات تأثیر مثبت و معنادار دارد.

محمدی‌نوده و فرهادی (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نمونه آماری پژوهش شامل ۸۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۳ می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد که ویژگی‌های کمیته حسابرسی شامل: اندازه کمیته حسابرسی، استقلال کمیته حسابرسی، تجربه مالی اعضای کمیته حسابرسی و تعداد جلسات کمیته حسابرسی تأثیر معناداری بر کیفیت سود ندارند.

کرمی و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی رابطه تخصص حسابداری و مالی در کمیته حسابرسی با مدیریت انتظارات پرداختند. بدین منظور، نمونه‌ای از ۱۱۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ انتخاب شد. نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد حضور اعضای متخصص در کمیته حسابرسی، بر احتمال رخداد مدیریت انتظارات و ایجاد اختلاف سود نامنفی حاصل از آن تأثیر نمی‌گذارد؛ اما میزان مدیریت انتظارات کاهش می‌یابد.

پیشینه خارجی

بلال و همکاران^۵ (۲۰۱۹) در مقاله خود به بررسی تاثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر کیفیت سود پرداختند. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۶۵۵۲۹ سال-شرکت (مشاهده) طی بازه زمانی ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۶ می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد که تخصص مالی کمیته حسابرسی با کیفیت سود رابطه مثبت دارد و کارشناسان مالی حسابداری نسبت به کارشناسان مالی غیر حسابداری رابطه قوی‌تری با کیفیت سود دارند. علاوه بر این، سیستم حاکمیت شرکت، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (ifrs) و قانون ساربینز آکسلی (sox) رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت سود را تعدیل می‌نماید.

کریستینا آباد و فرانسیسکو براوو^۶ (۲۰۱۹) به بررسی رابطه ویژگی‌های کمیته حسابرسی و افشای اطلاعات آینده‌نگر پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که بین تخصص مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی با شیوه‌های افشای اطلاعات آینده‌نگر به ویژه اطلاعات مربوط به ماهیت مالی و استراتژیکی شرکت رابطه معناداری وجود دارد. حبیب و حیویان^۷ (۲۰۱۶) به بررسی مشکل هیأت‌مدیره بر کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس نیوزلند پرداختند. نتایج آنها نشان داد که اعضای موظف هیأت‌مدیره بر رابطه کمیته حسابرسی و مدیریت سود واقعی اثر مثبت دارد، و این اثر در مورد مدیران موظف دارای مشکل در ارائه گزارشگری متقلبانه برجسته‌تر است.

روش تحقیق

کلیه پژوهش‌های علمی بر دو مبنای هدف و ماهیت طبقه‌بندی می‌شوند. پژوهش‌های علمی بر مبنای هدف، خود در سه دسته پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و علمی (توسعه‌ای) قرار می‌گیرد. همچنین پژوهش‌های علمی بر مبنای ماهیت در پنج گروه تاریخی، توصیفی، همبستگی، علی و تجربی / شبه تجربی قرار می‌گیرد. این پژوهش در حوزه پژوهش اثباتی مالی قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه از اطلاعات تاریخی در آزمون فرضیه‌های آن استفاده می‌شود در گروه پژوهش‌های شبه آزمایشی طبقه‌بندی می‌گردد. از لحاظ ماهیت از نوع توصیفی می‌باشد. در این پژوهش، روش تحقیق از نوع تعیین ضریب همبستگی بوده و نحوه استفاده از اطلاعات از نوع گذشته‌نگر می‌باشد، تحقیقات همبستگی شامل کلیه تحقیقاتی است که در آنها سعی می‌شود رابطه میان متغیرهای مختلف با استفاده از ضریب همبستگی تعیین شود. مدل رگرسیونی مورد استفاده از نوع مدل رگرسیونی خطی چندمتغیره است. از آنجایی که داده‌های این تحقیق در مقاطع و سری‌های زمانی بطور همزمان بررسی می‌شود، داده‌ها **تورکیبی** هستند (خاکی، ۱۳۸۶).

روش گردآوری داده‌ها

جمع‌آوری اطلاعات تحقیق حاضر در دو مرحله انجام می‌شود. در مرحله اول، برای اطلاعات اساسی در خصوص موضوع تحقیق اعم از تاریخچه، ویژگی‌ها و سایر موارد از طریق مطالعه و منابع کتابخانه‌ای شامل کتب، مجلات

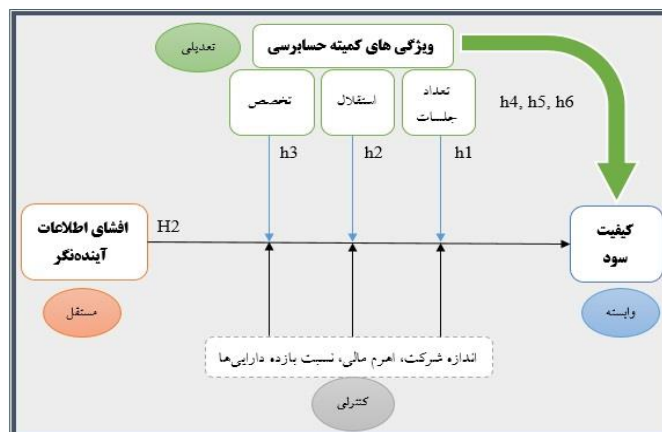
^۵ Bilal

^۶ Cristina Abad and Francisco Bravo

^۷ Habib and Bhuiyan

هفتگی و ماهنامه، فصلنامه، انتشارات مراکز تحقیقاتی و پایان‌نامه‌های تحصیلی و رساله‌های تحقیقی مرتبط، گردآوری می‌شود. در مرحله دوم داده‌های مورد نیاز برای محاسبه متغیرهای تحقیق از بانک‌های اطلاعاتی ره‌آوردنویس، سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران (کدال) و آمارهای رسمی منتشر شده توسط بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از روش کتابخانه‌ای کسب می‌شوند.

مدل مفهومی پژوهش

شکل ۱ مدل مفهومی محقق ساخته پژوهش

اهداف پژوهش

- تعیین رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود
- تعیین رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود
- تعیین تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود
- تعیین رابطه بین تعداد جلسات کمیته حسابرسی و کیفیت سود
- تعیین رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود
- تعیین رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی و کیفیت سود
- تعیین تأثیر تعداد جلسات کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود
- تعیین تأثیر استقلال کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود
- تعیین تأثیر تخصص کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود

اهداف کاربردی

- بکارگیری نتایج پژوهش توسط بورس اوراق بهادار تهران در راستای تسریع در حرکت بازار سرمایه ایران به سمت کارایی بیشتر
- کمک به شرکت‌ها جهت انجام اتخاذ سیاست‌های مناسب در شرایط متفاوت بازار محصول و بازار سرمایه
- کمک به اعتباردهندگان جهت اتخاذ سیاست‌های مناسب اعتباردهی

- وجود کمیته حسابرسی و استقلال مدیران در جهت کاهش تقلب در گزارشگری مالی و افزایش کیفیت حسابداری و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت و بازار

پرسش‌های پژوهش

- آیا بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا ویژگی‌های کمیته حسابرسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود را تعدیل می‌نماید؟
- آیا بین تعداد جلسات کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین تخصص کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا تعداد جلسات کمیته حسابرسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود را تعدیل می‌نماید؟
- آیا استقلال کمیته حسابرسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود را تعدیل می‌نماید؟
- آیا تخصص کمیته حسابرسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود را تعدیل می‌نماید؟

فرضیه‌های پژوهش

- بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد.
- بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد.
- ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود تاثیر معناداری دارد.
- بین تعداد جلسات کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد.
- بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد.
- بین تخصص کمیته حسابرسی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد.
- تعداد جلسات کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود تاثیر معناداری دارد.
- استقلال کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود تاثیر معناداری دارد.
- تخصص کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود تاثیر معناداری دارد.

آزمون عدم وجود همخطی بین متغیرهای توضیحی (آزمون تورم واریانس)

همخطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل می‌باشد. در صورت وجود همخطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسئله باعث می‌شود که تعداد متغیرهای معنی‌دار در معادله کاهش یابد. در این معادله برای بررسی عدم وجود همخطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شده است. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از ۱۰ باشد، نشان دهنده عدم وجود همخطی می‌باشد. با توجه به جداول (۴-۸) تا (۵) نتایج حاصل از این آزمون نشان می‌دهد که در مدل اول پژوهش، میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی مدل پژوهش در حد مجاز خود قرار داشته و لذا از این بابت مشکلی وجود ندارد.

جدول ۱ نتایج حاصل از آزمون عدم وجود همخطی مدل اول

نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
FLID	۰/۰۰۰۱۴۸	۱/۴۶۷۸۶۹
SIZE	۱/۲۹E-۰۵	۱/۱۱۷۹۳۰
LEV	۰/۰۰۱۱۰۶	۱/۷۴۵۲۸۵
ROA	۰/۰۰۱۸۲۵	۱/۸۱۱۵۲۶

* منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۲ نتایج حاصل از آزمون عدم وجود همخطی مدل دوم

نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
AUDMET	۰/۰۰۰۳۳۵	۱/۲۹۹۱۵۱
AUDIND	۱/۲۴E-۰۵	۱/۳۲۱۵۶۱
AUDACC	۰/۰۰۰۱۴۵	۱/۴۵۸۵۴۴
SIZE	۱/۲۴E-۰۵	۱/۰۸۵۸۱۹
LEV	۰/۰۰۰۷۶۸	۱/۲۲۴۳۳۳
ROA	۵/۰۰E-۰۶	۱/۲۱۱۱۰۸

* منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۳ نتایج حاصل از آزمون عدم وجود همخطی مدل سوم

نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
AUDMET	۹/۲۹E-۰۵	۱/۱۱۹۸۰۵
FLID	۸/۸۲E-۰۵	۱/۳۳۴۹۱۹
AUDMET*FLID	۰/۰۰۱۱۶۰	۱/۳۶۲۱۹۲
SIZE	۱/۲۰E-۰۵	۱/۱۲۹۷۰۷
LEV	۰/۰۰۱۰۲۰	۱/۷۴۹۶۲۴
ROA	۰/۰۰۱۸۱۸	۱/۹۶۱۰۷۸

* منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۴ نتایج حاصل از آزمون عدم وجود همخطی مدل چهارم

نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
AUDIND	۰/۰۰۰۱۳۲	۱/۵۹۶۱۸۸
FLID	۸/۷۴E-۰۵	۱/۳۲۱۸۶۱
AUDIND*FLID	۰/۰۰۰۶۵۶	۲/۰۱۷۹۲۸
SIZE	۱/۱۷E-۰۵	۱/۱۰۰۴۴۰
LEV	۰/۰۰۰۷۱۸	۱/۲۳۱۶۵۷
ROE	۰/۰۰۰۳۷۰	۱/۵۴۶۳۴۳

* منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۵ نتایج حاصل از آزمون عدم وجود همخطی مدل پنجم

نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
AUDACC	۰/۰۰۰۱۵۹	۲/۰۵۳۴۹۶
FLID	۰/۰۰۰۵۶۱	۲/۰۱۹۶۲۵
AUDACC*FLID	۰/۰۰۰۲۳۴	۲/۱۷۷۸۳۰
SIZE	۱/۰۶E-۰۵	۱/۰۷۲۶۸۷
LEV	۰/۰۰۱۱۵۵	۲/۱۲۰۷۸۰
ROA	۴/۱۴E-۰۶	۱/۱۵۶۰۴۰

* منبع: یافته‌های پژوهش

آزمون F لیمر و هاسمن

در برآورد مدل‌های ترکیبی با دو حالت کلی روبرو هستیم. حالت اول این است که عرض از مبدا برای کلیه مقاطع یکسان است که در این صورت با مدل پول دیتا (pool data) مواجه هستیم. حالت دوم عرض از مبدا برای تمام مقاطع متفاوت است که به این حالت پانل دیتا (panel data) گفته می‌شود. برای شناسایی دو حالت فوق از آزمونی به نام F لیمر استفاده می‌شود. بنابراین آزمون F لیمر برای انتخاب بین روش‌های رگرسیون پول دیتا (تلفیقی) و پانل دیتا (تابلویی) استفاده می‌شود. در آزمون F لیمر، فرضیه صفر مبتنی بر پول دیتا بودن داده‌ها و فرضیه مقابل مبتنی بر پانل دیتا بودن داده‌ها است. در جدول (۲) مقدار آماره آزمون F لیمر و سطح احتمال آن ارائه شده است. اما قبل از تخمین مدل لازم است که روش تخمین (تلفیقی یا تابلویی) مشخص شود. برای این منظور از آزمون F لیمر استفاده شده است: «۱- برای مشاهداتی که احتمال آزمون آنها بیشتر از ۵٪ باشد یا به عبارتی دیگر آماره آزمون آنها کمتر از آماره جدول باشد، از روش تلفیقی استفاده می‌شود. ۲- برای مشاهداتی که احتمال آزمون آنها کمتر از ۵٪ است، برای تخمین مدل از روش تابلویی استفاده می‌شود.» روش تابلویی خود با استفاده از دو مدل "اثرات تصادفی" و "اثرات ثابت" می‌تواند انجام گیرد. برای تعیین اینکه از کدام مدل استفاده شود از آزمون هاسمن استفاده شده است: «۱- مشاهداتی که احتمال آزمون آنها کمتر از ۱۰٪ باشد از مدل اثرات ثابت و ۲- مشاهداتی که احتمال آزمون آنها بیشتر از ۱۰٪ باشد از مدل اثرات تصادفی برای تخمین مدل استفاده شده است.

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{پول دیتا (تلفیقی)} = \text{عرض از مبدا برای کلیه مقاطع یکسان است} = H_0 \\ \text{پانل دیتا (تابلویی)} = \text{عرض از مبدا برای تمام مقاطع متفاوت است} = H_1 \end{array} \right.$$

آزمون F لیمر ↓
اگر سطح احتمال آماره (PROB) $< 5\%$ باشد ← روش داده ترکیبی یا تلفیقی (پول دیتا) ← آزمون هاسمن ضرورت ندارد.
اگر سطح احتمال آماره (PROB) $> 5\%$ باشد ← روش داده تابلویی (پانل دیتا) ← آزمون هاسمن ضرورت دارد.
آزمون هاسمن ↓
اگر سطح احتمال آماره (PROB) $> 10\%$ باشد ← روش داده تابلویی (پانل دیتا) ← با رویکرد اثرات ثابت
اگر سطح احتمال آماره (PROB) $< 10\%$ باشد ← روش داده تابلویی (پانل دیتا) ← با رویکرد اثرات تصادفی

قبل از برآزش الگو لازم است تا آزمون F لیمر به منظور بررسی استفاده از روش داده‌های تابلویی در مقابل روش داده‌های ترکیبی (تلفیقی) برای الگوهای مزبور انجام شود. نتایج حاصل آزمون F لیمر برای الگوهای مزبور در جدول (۶) نشان داده شده است.

جدول ۶- نتایج آزمون F لیمر برای الگوی پژوهش

الگوی مورد بررسی	آماره	سطح خطا	روش پذیرفته شده
الگوی (۱)	۱/۰۱۷۴۸۱	۰/۳۹۷۹	الگوی تلفیقی (پول دیتا)
الگوی (۲)	۱/۰۷۷۷۵۵	۰/۳۶۷۰	الگوی تلفیقی (پول دیتا)
الگوی (۳)	۱/۱۷۱۷۶۵	۰/۳۲۲۶	الگوی تلفیقی (پول دیتا)
الگوی (۴)	۰/۸۲۵۶۱۲	۰/۵۰۹۳	الگوی تلفیقی (پول دیتا)
الگوی (۵)	۰/۷۲۹۷۰۶	۰/۵۷۲۰	الگوی تلفیقی (پول دیتا)

با توجه به آماره و سطح معناداری آزمون F لیمر برای کلیه الگوها، نتایج حاکی از تایید فرضیه H_0 (پول دیتا یا تلفیقی) برای کلیه الگوهای پژوهش بوده، در نتیجه کلیه الگوهای پژوهش داده‌های تلفیقی (پول دیتا) روش ارجح است، بنابراین آزمون هاسمن ضرورت ندارد. نتایج مربوط به تخمین الگوهای پژوهش در جداول (۷) تا (۱۱) نشان داده شده است.

تخمین مدل

تخمین مدل اول

جدول ۷ نتایج حاصل از برآورد الگوی (۱) پژوهش برای آزمون فرضیه اصلی اول

$EQ_{it} = \beta_0 + \beta_1 FLID_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	نماد	ضریب متغیر	آماره تی	سطح خطا
نقطه شروع محور مختصات (عدد ثابت)	α_0	۰/۴۱۸۲۳۱	۸/۵۰۳۰۷۸	۰/۰۰۰۰
افشای اطلاعات آینده‌نگر	FLID	۰/۰۳۵۲۴۷	۳/۱۳۹۴۹۷	۰/۰۰۱۸
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۰۸۷۹۱	۲/۵۹۷۲۱۳	۰/۰۰۹۷
اهرم مالی	LEV	-۰/۱۷۴۷۷۴	-۴/۹۹۳۴۸۱	۰/۰۰۰۰
نسبت بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۱۵۹۲۱۱	۶/۶۵۷۰۰۳	۰/۰۰۰۰
ضریب تعیین		۰/۱۴۹		
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۱۳۷		
آماره‌ی دورین-واتسون		۱/۶۲۹		
آماره‌ی F		۱۲/۶۲۶		
احتمال آماره F		۰/۰۰۰		

*منبع: یافته‌های تحقیق

فرضیه اصلی اول: به بررسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌پردازد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری افشای اطلاعات آینده‌نگر از شاخص‌های تدوین شده توسط راب و همکاران (۲۰۰۱) و برای محاسبه کیفیت سود از مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۷) از برآورد الگوی اول پژوهش، ضریب مثبت افشای اطلاعات آینده‌نگر که برابر است با (۰/۰۳۵۲) و با توجه به سطح خطای آن که برابر است با (۰/۰۰۱۸) که کمتر از سطح خطای ۵٪ است، بنابراین ضریب مثبت افشای اطلاعات آینده‌نگر بیانگر آن است که افزایش افشای اطلاعات آینده‌نگر موجب افزایش کیفیت سود می‌شود. افزون بر این، با توجه به مقدار آماره دورین واتسون که برابر ۱/۶۲۹ است و این مقدار آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، لذا می‌توان ادعا کرد که خودهمبستگی مرتبه‌ی اول میان باقی مانده‌های الگو وجود ندارد. نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد، حدوداً ۱۴٪ تغییرات متغیر وابسته یعنی کیفیت سود به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شود. با توجه به نتایج قابل مشاهده در جدول (۷) و با توجه به آماره‌ی F بدست آمده (۱۲/۶۲۶) و سطح خطای آن (۰/۰۰۰)، می‌توان ادعا نمود که در مجموع الگوی پژوهش معنادار می‌باشد. با توجه به نتایج حاصل از بررسی ضرایب متغیرها، سطح معناداری آماره t (در سطح اطمینان ۹۵٪) مربوط به افشای اطلاعات آینده‌نگر (FLID) که برابر است با (۳/۱۳۹۴) بیانگر آن است که اثر مثبت و معناداری وجود دارد، لذا رابطه‌ای مستقیم بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود وجود دارد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان فرضیه اصلی اول پژوهش را تایید کرد. از میان متغیرهای کنترلی پژوهش؛ اندازه شرکت، نسبت بازده دارایی‌ها تاثیر مثبت و معنادار و اهرم مالی تاثیر منفی و معنادار بر کیفیت سود دارند.

تخمین مدل دوم

جدول ۸- نتایج حاصل از برآورد الگوی (۲) پژوهش برای آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۱، ۲، ۳)

$EQ_{it} = \beta_0 + \beta_1 AUDMET_{it} + \beta_2 AUDIND_{it} + \beta_3 AUDACC_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	نماد	ضریب متغیر	آماره تی	سطح خطا
نقطه شروع محور مختصات (عدد ثابت)	α_0	۰/۳۸۳۱	۳۵/۶۰۸۲	۰/۰۰۰۰
تعداد جلسات کمیته حسابرسی	AUDMET	۰/۵۹۴۶	۱۱/۴۶۰۷	۰/۰۰۰۰
استقلال کمیته حسابرسی	AUDIND	۰/۰۰۳۵	۱۱/۷۲۶۸	۰/۰۰۰۰
تخصص کمیته حسابرسی	AUDACC	۱/۲۷۸۳	۵۵/۰۳۲۷	۰/۰۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۰۳۹	۱۸/۱۴۹۲	۰/۰۰۰۰
اهرم مالی	LEV	-۰/۰۱۰۲	-۴/۴۶۶۴	۰/۰۰۰۰
نسبت بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۰۹۵۹	۳۲/۹۷۸۳	۰/۰۰۰۰
ضریب تعیین		۰/۱۶۳		
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۱۴۷		
آماره‌ی دورین-واتسون		۱/۶۲۹		
آماره‌ی F		۱۰/۴۸۵		
احتمال آماره F		۰/۰۰۰		

*منبع: یافته‌های تحقیق

فرضیه اصلی دوم: به بررسی رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود می‌پردازد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری ویژگی‌های کمیته حسابرسی از سه معیار تعداد جلسات، استقلال و تخصص کمیته حسابرسی و برای محاسبه کیفیت سود از مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۸) از برآورد الگوی دوم پژوهش، ضریب مثبت تعداد جلسات، استقلال و تخصص کمیته حسابرسی که برابر هستند با (۰/۵۹۴۶)، (۰/۰۰۳۵) و (۱/۲۷۸۳) و با توجه به سطح خطای آنها که برابر هستند با (۰/۰۰۰)، (۰/۰۰۰) و (۰/۰۰۰) که کمتر از سطح خطای ۵٪ است، بنابراین ضریب مثبت ویژگی‌های کمیته حسابرسی (که شامل: تعداد جلسات، استقلال و تخصص می‌باشند) بیانگر آن است که افزایش این سه ویژگی موجب افزایش کیفیت سود می‌شود. افزون بر این، با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون که برابر ۱/۶۲۹ است و این مقدار آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، لذا می‌توان ادعا کرد که خودهمبستگی مرتبه‌ی اول میان باقی مانده‌های الگو وجود ندارد. نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد، حدوداً ۱۵٪ تغییرات متغیر وابسته یعنی کیفیت سود به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شود. با توجه به نتایج قابل مشاهده در جدول (۸) و با توجه به آماره‌ی F بدست آمده (۱۰/۴۸۵) و سطح خطای آن (۰/۰۰۰)، می‌توان ادعا نمود که در مجموع الگوی پژوهش از معناداری بالایی برخوردار است. با توجه به نتایج حاصل از بررسی ضرایب متغیرها، سطح معناداری آماره t (در سطح اطمینان ۹۵٪) مربوط به ویژگی‌های کمیته حسابرسی (AUDMET)، (AUDIND) و (AUDACC) که برابر هستند با (۱۱/۴۶۰۷)، (۱۱/۷۲۶۸) و (۵۵/۰۳۲۷) بیانگر آن است که رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، لذا رابطه‌ای مستقیم بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود وجود دارد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان فرضیه اصلی دوم پژوهش را تایید کرد. از میان متغیرهای کنترلی پژوهش؛ اندازه شرکت، نسبت بازده دارایی‌ها تاثیر مثبت و معنادار و اهرم مالی تاثیر منفی و معنادار بر کیفیت سود دارند.

تخمین مدل سوم

جدول ۹ نتایج حاصل از برآورد الگوی (۳) پژوهش برای آزمون فرضیه اصلی سوم (فرعی ۴)

$EQ_{it} = \beta_0 + \beta_1 AUDMET_{it} + \beta_2 FLID_{it} + \beta_3 (AUDMET_{it} * FLID_{it}) + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	نماد	ضریب متغیر	آماره تی	سطح خطا
نقطه شروع محور مختصات (عدد ثابت)	α_0	-۱/۵۱۴	-۷/۶۶۰	۰/۰۰۰
تعداد جلسات کمیته حسابرسی	AUDMET	۰/۶۵۴	۵/۳۷۸	۰/۰۰۰
افشای اطلاعات آینده‌نگر	FLID	۰/۲۰۱	۲/۱۱۹	۰/۰۳۴۹
اثر تعدیلی تعداد جلسات کمیته حسابرسی	AUDMET * FLID	۰/۳۲۵	۵/۴۹۸	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۴۶	۳/۲۴۹	۰/۰۰۱۲
اهرم مالی	LEV	۰/۴۹۶	۴/۸۶۸	۰/۰۰۰
نسبت بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۴۷۹	۴/۹۴۰	۰/۰۰۰
ضریب تعیین		۰/۳۱۲		
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۳۰۱		

۱/۸۷۲	آماره‌ی دوربین-واتسون
۲۸/۱۱۰	آماره‌ی F
۰/۰۰۰	احتمال آماره F

*منبع: یافته‌های تحقیق

فرضیه اصلی سوم (فرعی چهارم): به بررسی اثر تعدیلی تعداد جلسات کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌پردازد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری افشای اطلاعات آینده‌نگر از شاخص‌های تدوین شده توسط راب و همکاران (۲۰۰۱) و برای محاسبه کیفیت سود از مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۹) از برآورد الگوی سوم پژوهش، ضریب مثبت اثر تعدیلی تعداد جلسات کمیته حسابرسی که برابر است با (۰/۳۲۵) و با توجه به سطح خطای آنها که برابر هستند با (۰/۰۰۰) که کمتر از سطح خطای ۵٪ است، بنابراین ضریب مثبت اثر تعدیلی تعداد جلسات کمیته حسابرسی بیانگر آن است که افزایش تعداد جلسات کمیته حسابرسی موجب افزایش افشای اطلاعات آینده‌نگر و نهایتاً باعث افزایش کیفیت سود می‌شود. افزون بر این، با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون که برابر ۱/۸۷۲ است و این مقدار آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، لذا می‌توان ادعا کرد که خودهمبستگی مرتبه‌ی اول میان باقی مانده‌های الگو وجود ندارد. نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد، حدوداً ۳۰٪ تغییرات متغیر وابسته یعنی کیفیت سود به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شود. با توجه به نتایج قابل مشاهده در جدول (۹) و با توجه به آماره‌ی F بدست آمده (۲۸/۱۱۰) و سطح خطای آن (۰/۰۰۰)، می‌توان ادعا نمود که در مجموع الگوی پژوهش از معناداری بالایی برخوردار است. با توجه به نتایج حاصل از بررسی ضریب متغیر، سطح معناداری آماره t (در سطح اطمینان ۹۵٪) مربوط به اثر تعدیلی تعداد جلسات کمیته حسابرسی (AUDMET*FLID)، که برابر است با (۵/۴۹۸) بیانگر آن است که اثر مثبت و معناداری وجود دارد، لذا تعداد جلسات کمیته حسابرسی اثر مثبت و معناداری بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود دارد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان فرضیه اصلی سوم (فرعی چهارم) پژوهش را تایید کرد. از میان متغیرهای کنترلی پژوهش؛ اندازه شرکت، اهرم مالی و نسبت بازده دارایی‌ها تاثیر مثبت و معنی‌دار بر کیفیت سود دارند.

تخمین مدل چهارم

جدول ۱۰ نتایج حاصل از برآورد الگوی (۴) پژوهش برای آزمون فرضیه اصلی سوم (فرعی ۵)

$EQ_{it} = \beta_0 + \beta_1 AUDIND_{it} + \beta_2 FLID_{it} + \beta_3 (AUDIND_{it} * FLID_{it}) + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	نماد	ضریب متغیر	آماره تی	سطح خطا
نقطه شروع محور مختصات (عدد ثابت)	α_0	-۰/۹۵۳	-۴/۳۰۶	۰/۰۰۰
استقلال کمیته حسابرسی	AUDIND	۰/۷۵۸	۶/۳۰۰	۰/۰۰۰
افشای اطلاعات آینده‌نگر	FLID	۰/۵۸۴	۳/۳۸۷	۰/۰۰۰۸
اثر تعدیلی استقلال کمیته حسابرسی	AUDIND * FLID	۰/۷۹۸	۲/۸۴۱	۰/۰۰۴۷
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۱۰۰	۰/۶۳۲	۰/۵۲۷
اهرم مالی	LEV	۰/۳۱۷	۳/۱۰۰	۰/۰۰۲۱

نسبت بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۴۱۳	۴/۳۰۵	۰/۰۰۰
ضریب تعیین			۰/۳۱۴	
ضریب تعیین تعدیل شده			۰/۳۰۲	
آماره‌ی دورین-واتسون			۱/۹۵۱	
آماره‌ی F			۲۸/۲۷۶	
احتمال آماره F			۰/۰۰۰	

*منبع: یافته‌های تحقیق

فرضیه اصلی سوم (فرعی پنجم): به بررسی اثر تعدیلی استقلال کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌پردازد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری افشای اطلاعات آینده‌نگر از شاخص‌های تدوین شده توسط راب و همکاران (۲۰۰۱) و برای محاسبه کیفیت سود از مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۱۰) از برآورد الگوی چهارم پژوهش، ضریب مثبت اثر تعدیلی استقلال کمیته حسابرسی که برابر است با (۰/۷۹۸) و با توجه به سطح خطای آنها که برابر هستند با (۰/۰۰۰) که کمتر از سطح خطای ۵٪ است، بنابراین ضریب مثبت اثر تعدیلی استقلال کمیته حسابرسی بیانگر آن است که افزایش استقلال کمیته حسابرسی موجب افزایش افشای اطلاعات آینده‌نگر و نهایتاً باعث افزایش کیفیت سود می‌شود. افزون بر این، با توجه به مقدار آماره دورین واتسون که برابر ۱/۹۵۱ است و این مقدار آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، لذا می‌توان ادعا کرد که خودهمبستگی مرتبه‌ی اول میان باقی مانده‌های الگو وجود ندارد. نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد، حدوداً ۳۰٪ تغییرات متغیر وابسته یعنی کیفیت سود به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شود. با توجه به نتایج قابل مشاهده در جدول (۱۰) و با توجه به آماره‌ی F بدست آمده (۲۸/۲۷۶) و سطح خطای آن (۰/۰۰۰)، می‌توان ادعا نمود که در مجموع الگوی پژوهش از معناداری بالایی برخوردار است. با توجه به نتایج حاصل از بررسی ضریب متغیر، سطح معناداری آماره t (در سطح اطمینان ۹۵٪) مربوط به اثر تعدیلی استقلال کمیته حسابرسی (AUDIND*FLID)، که برابر است با (۲/۸۴۱) بیانگر آن است که اثر مثبت و معناداری وجود دارد، لذا استقلال کمیته حسابرسی اثر مثبت و معناداری بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود دارد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان فرضیه اصلی سوم (فرعی پنجم) پژوهش را تایید کرد. از میان متغیرهای کنترلی پژوهش؛ اندازه شرکت، اهرم مالی و نسبت بازده دارایی‌ها تأثیر مثبت و معنی‌دار بر کیفیت سود دارند.

تخمین مدل پنجم

جدول ۱۱ نتایج حاصل از برآورد الگوی (۵) پژوهش برای آزمون فرضیه اصلی سوم (فرعی ۶)

$EQ_{it} = \beta_0 + \beta_1 AUDACC_{it} + \beta_2 FLID_{it} + \beta_3 (AUDACC_{it} * FLID_{it}) + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر	نماد	ضریب متغیر	آماره تی	سطح خطا
نقطه شروع محور مختصات (عدد ثابت)	α_0	-۱/۳۷۴	-۶/۷۳۴	۰/۰۰۰
تخصص کمیته حسابرسی	AUDACC	۰/۷۲۶	۶/۰۵۸	۰/۰۰۰
افشای اطلاعات آینده‌نگر	FLID	۰/۱۹۸	۲/۴۶۲	۰/۰۱۴۲

۰/۰۰۰	۴/۶۲۷	۰/۳۳۶	AUDACC *FLID	اثر تعدیلی تخصص کمیته حسابرسی
۰/۰۰۳۱	۲/۹۷۴	۰/۰۴۳۰	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۰۰۵	۳/۵۳۳	۰/۳۶۱	LEV	اهرم مالی
۰/۰۰۰۱	۳/۹۲۶	۰/۳۷۸	ROA	نسبت بازده دارایی‌ها
۰/۳۰۳			ضریب تعیین	
۰/۲۹۲			ضریب تعیین تعدیل شده	
۲/۰۵۳			آماره‌ی دورین-واتسون	
۲۶/۹۱۹			آماره‌ی F	
۰/۰۰۰			احتمال آماره F	

*منبع: یافته‌های تحقیق

فرضیه اصلی سوم (فرعی ششم): به بررسی اثر تعدیلی تخصص کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌پردازد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری افشای اطلاعات آینده‌نگر از شاخص‌های تدوین شده توسط راب و همکاران (۲۰۰۱) و برای محاسبه کیفیت سود از مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۱۱) از برآورد الگوی پنجم پژوهش، ضریب مثبت اثر تعدیلی تخصص کمیته حسابرسی که برابر است با (۰/۳۳۶) و با توجه به سطح خطای آنها که برابر هستند با (۰/۰۰۰) که کمتر از سطح خطای ۵٪ است، بنابراین ضریب مثبت اثر تعدیلی تخصص کمیته حسابرسی بیانگر آن است که افزایش تخصص کمیته حسابرسی موجب افزایش افشای اطلاعات آینده‌نگر و نهایتاً باعث افزایش کیفیت سود می‌شود. افزون بر این، با توجه به مقدار آماره دورین واتسون که برابر ۲/۰۵۳ است و این مقدار آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، لذا می‌توان ادعا کرد که خودهمبستگی مرتبه‌ی اول میان باقی مانده‌های الگو وجود ندارد. نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد، حدوداً ۲۹٪ تغییرات متغیر وابسته یعنی کیفیت سود به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شود. با توجه به نتایج قابل مشاهده در جدول (۱۱) و با توجه به آماره‌ی F بدست آمده (۲۶/۹۱۹) و سطح خطای آن (۰/۰۰۰)، می‌توان ادعا نمود که در مجموع الگوی پژوهش از معناداری بالایی برخوردار است. با توجه به نتایج حاصل از بررسی ضریب متغیر، سطح معناداری آماره t (در سطح اطمینان ۹۵٪) مربوط به اثر تعدیلی تخصص کمیته حسابرسی (AUDACC*FLID) که برابر است با (۴/۶۲۷) بیانگر آن است که اثر مثبت و معناداری وجود دارد، لذا تخصص کمیته حسابرسی اثر مثبت و معناداری بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود دارد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان فرضیه اصلی سوم (فرعی ششم) پژوهش را تایید کرد. از میان متغیرهای کنترلی پژوهش؛ اندازه شرکت، اهرم مالی و نسبت بازده دارایی‌ها تاثیر مثبت و معنی‌دار بر کیفیت سود دارند.

تحلیل نتایج آزمون فرضیه‌ها

در مدل‌های پژوهش، متغیر وابسته نشان دهنده‌ی کیفیت سود، متغیر مستقل نشان دهنده‌ی افشای اطلاعات آینده‌نگر و متغیر تعدیلی ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تعداد جلسات، استقلال و تخصص کمیته حسابرسی) هستند. نتایج

مربوط به آزمون فرضیه‌های پژوهش برای دوره پنج (۵) ساله‌ی پژوهش از سال ۱۳۹۳ ال ۱۳۹۷ به روش داده‌های ترکیبی در جدول شماره (۱۲) نشان داده شده است.

جدول ۱۲ نتایج تایید یا رد فرضیه‌های پژوهش

فرضیه	عنوان فرضیه	نوع ارتباط	تایید یا رد	مطابق با تحقیق
اول	بررسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود	مثبت	تایید	-
دوم	بررسی رابطه بین تعداد جلسات کمیته حسابرسی و کیفیت سود	مثبت	تایید	محمدی نوده و فرهادی (۱۳۹۸) بلال و همکاران (۲۰۱۹)
	بررسی رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود	مثبت	تایید	محمدی نوده و فرهادی (۱۳۹۸) ملکیان و جهانیان (۱۳۹۶)
	بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی و کیفیت سود	مثبت	تایید	محمدی نوده و فرهادی (۱۳۹۸) مرادی شاه کوه و عرب (۱۳۹۶) ملکیان و جهانیان (۱۳۹۶) بلال و همکاران (۲۰۱۹)
سوم	بررسی اثر تعدیلی تعداد جلسات کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود	مثبت	تایید	کریستانا آباد (۲۰۱۹)
	بررسی اثر تعدیلی استقلال کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود	مثبت	تایید	کریستانا آباد (۲۰۱۹)
	بررسی اثر تعدیلی تخصص کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود	مثبت	تایید	کریستانا آباد (۲۰۱۹)

* منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی تأثیر تعدیلی ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در این پژوهش برای اندازه‌گیری اندازه‌گیری افشای اطلاعات آینده‌نگر از شاخص‌های تدوین شده توسط راب و همکاران (۲۰۰۱) و برای محاسبه کیفیت سود از مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) و برای اندازه‌گیری ویژگی‌های کمیته حسابرسی از سه معیار تعداد جلسات، استقلال و تخصص کمیته حسابرسی استفاده شده است. بدین منظور سه (۳) فرضیه اصلی که فرضیه‌های دوم و سوم آنها هر کدام شامل سه فرضیه فرعی می‌باشد. برای بررسی این موضوع تدوین و داده‌های موجود مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتیجه فرضیه اصلی اول

این فرضیه به بررسی رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌پردازد. نتایج به دست آمده از فرضیه اصلی اول پژوهش بیانگر آن است بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. افشای آتی طبقه‌ای از اطلاعات است که شامل برنامه‌های فعلی و پیش‌بینی آینده است که سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان را قادر به ارزیابی عملکرد مالی آینده شرکت می‌کند. چنین افشایی شامل پیش‌بینی مالی از قبیل درآمد سال آینده، بازده مورد انتظار و گردش وجوه نقد پیش‌بینی شده می‌باشد. افشای آتی همچنین شامل اطلاعات غیرمالی نیز می‌باشد. به عبارتی دیگر اطلاعات آتی شکلی از افشای اختیاری است که به معنای توضیح اطلاعاتی فراتر از محدوده‌ای است که بیش از این در سیستم گزارشگری مالی موجود بوده است. دسته‌ای از پژوهش‌ها به رابطه مستقیم (رابطه مکمل) بین افشای داوطلبانه و کیفیت سود اشاره می‌کنند. مطابق تئوری علامت‌دهی شرکت‌های با کیفیت سود بالا باید مزایای خود را به بازار آشکار کنند (واتسون و همکاران^۸، ۲۰۰۲؛ ۲۹۰). بنابراین، با افزایش کیفیت اطلاعات (نظیر افزایش کیفیت اطلاعات در اختیار مدیریت)، انگیزه مدیران برای افشای اطلاعات نیز افزایش می‌یابد (ورشیا^۹، ۱۹۹۰؛ ۳۷۵؛ لوبو و ژو^{۱۰}، ۲۰۰۰؛ ۲۰). از این منظر، شرکت‌های با کیفیت سود بالا در مقایسه با شرکت‌های دارای کیفیت سود پایین افشای اطلاعاتی بیشتری انجام می‌دهند. طبق تحقیق لیم و همکاران^{۱۱} (۲۰۰۷) اطلاعات آینده‌نگر یکی از مولفه‌های افشای داوطلبانه محسوب می‌شود و طبق روابط مطرح شده بالا، افزایش افشای اطلاعات آتی موجب افزایش کیفیت سود خواهد شد. همچنین پژوهش مشابهی جهت مطابق نتیجه این فرضیه با آن یافت نشد.

نتیجه فرضیه اصلی دوم

این فرضیه به بررسی رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سود می‌پردازد. نتایج مربوط به فرضیه اصلی دوم پژوهش حاکی از آن است که بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تعداد جلسات، استقلال و تخصص کمیته حسابرسی) و کیفیت سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ایچنستر و شیلد (۱۹۸۵) معتقدند ایجاد کمیته حسابرسی کیفیت و دقت اطلاعات مالی را بهبود داده و همچنین این اطمینان را به وجود می‌آورد که پاسخگویی مسئولان برای گزارشگری و افشا بیشتر مورد کنترل و نظارت قرار گیرد. بنابراین وجود کمیته حسابرسی در واحدهای اقتصادی ما را به سوی پژوهش در رابطه با تاثیر ویژگی‌های این کمیته بر اعتباردهی واحدهای اقتصادی، اعتماد سرمایه‌گذاران در سرمایه‌گذاری، افزایش کیفیت سود و همچنین بازده سهام شرکت‌هایی که از کمیته حسابرسی برخوردار می‌باشند، سوق می‌دهد (علوی طبری و عصابخش، ۱۳۸۹). ویژگی‌های کمیته حسابرسی باعث بهبود در کیفیت گزارشگری مالی شده و بر کیفیت سود تاثیر مثبت گذاشته و همچنین باعث کاهش نوسان پیش‌بینی سودهای مدیریت می‌شود.

نتیجه آزمون مربوط به فرضیه فرعی اول پژوهش منطبق با مبانی نظری و با پژوهش‌های محمدی نوده و فرهادی (۱۳۹۸) و بلال و همکاران (۲۰۱۹) مطابقت دارد.

8-Watson and et al

9-Verrecchia

10-Lobo and Zhou

11-Lim and et al

نتیجه آزمون مربوط به فرضیه فرعی دوم پژوهش منطبق با مبانی نظری و با پژوهش‌های محمدی نوده و فرهادی (۱۳۹۸) و ملکیان و جهانیان (۱۳۹۶) مطابقت دارد.

نتیجه آزمون مربوط به فرضیه فرعی سوم پژوهش منطبق با مبانی نظری و با پژوهش‌های محمدی نوده و فرهادی (۱۳۹۸)، مرادی شاه‌کوه و عرب، ملکیان و جهانیان (۱۳۹۶) و بلال و همکاران (۲۰۱۹) مطابقت دارد.

نتیجه فرضیه اصلی سوم

این فرضیه به بررسی اثر تعدیلی ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود می‌پردازد. نتایج مربوط به فرضیه اصلی سوم پژوهش حاکی از آن است که ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تعداد جلسات، استقلال و تخصص کمیته حسابرسی) بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود تاثیر مثبت و معناداری دارد. کمیته حسابرسی مسئول نظارت بر حاکمیت شرکتی، فرآیند گزارشگری مالی، ساختار کنترل داخلی، عملکرد حسابرس داخلی و فعالیت‌های حسابرس مستقل است و به نیابت از هیأت مدیره و از طریق اطمینان بخشی نسبت به وظیفه پاسخگویی شرکت، از سهامداران حمایت می‌کند. این کمیته، جهت حفظ منافع سهامداران باید نگرش جستجو گرانه‌ای برگزیند و قضاوت‌های مدیریت را مورد سوال قرار دهد. از این رو، ترکیب و ساختار کمیته‌های حسابرسی از اهمیت ویژگی‌ای برخوردار است. از طرفی دیگر، ترکیب کمیته حسابرسی، محرک اصلی اثربخشی است. از آنجا که افشای اطلاعات آینده‌نگر از زیرسیستم‌های افشای داوطلبانه می‌باشد و افشای داوطلبانه از اجزای راهبری شرکتی می‌باشد. بنابراین با افزایش ویژگی‌های کمیته حسابرسی منجر به افزایش افشای اطلاعات آینده‌نگر و نهایتاً باعث افزایش کیفیت سود یا پایداری سود (کاهش نوسان‌پذیری سود) می‌گردد. نتیجه آزمون مربوط به فرضیه اصلی سوم پژوهش منطبق با مبانی نظری و با پژوهش کریستانا آباد (۲۰۱۹) مطابقت دارد.

پیشنهادهای پژوهش

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

- با توجه به نتیجه آزمون فرضیه اول پژوهش مبنی بر وجود رابطه مثبت و معنادار بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود به هیأت‌مدیره و مدیران شرکت‌ها توصیه می‌گردد در راستای بهبود کیفیت سود از ابزار افشای داوطلبانه که یکی از ابزار و اجزای آن افشای اطلاعات آینده‌نگر است، بیشتر استفاده نمایند.
- با توجه به نتیجه آزمون فرضیه دوم پژوهش مبنی بر وجود رابطه مثبت و معنادار بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تعداد جلسات، استقلال و تخصص) و کیفیت سود به تدوین کنندگان مقررات توصیه می‌شود در جهت حمایت از سرمایه‌گذاران، نظارت بیشتری بر تشکیل و اثربخشی این کمیته داشته باشند. همچنین انتظار می‌رود سهامداران و سرمایه‌گذاران به نقش و جایگاه کمیته حسابرسی در شرکت‌ها توجه ویژه نمایند و در ارزیابی خود از شرکت‌ها به ویژگی‌هایی مانند سطح تخصص مالی و استقلال اعضا کمیته توجه نمایند.
- با توجه به نتیجه آزمون فرضیه سوم پژوهش مبنی بر تاثیر مثبت و معنادار ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود به مدیران شرکت‌ها توصیه می‌گردد که با بکارگیری نیروی متخصص و مجرب در کمیته حسابرسی و همچنین با برگزاری مدون جلسات کمیته در طول سال، حسابرسی داخلی شرکت را ساماندهی کنند و کمیته حسابرسی متقن و مستقل باعث افزایش کیفیت حاکمیت شرکتی و افشای اطلاعات

آینده‌نگر که شامل افشای برنامه‌های فعلی و پیش‌بینی آتی می‌شود و نهایتاً باعث افزایش کیفیت سود و پایداری سود می‌شود.

با توجه به حذف شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها، بیمه‌ها به علت ساختار متفاوت آنها، به محققین و پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که موضوع مورد مطالعه، در این گروه از شرکت‌ها بصورت خاص بررسی گردد. و همچنین با توجه به اینکه دوره زمانی این پژوهش برای ۵ سال می‌باشد، در سال‌های آتی با در نظر گرفتن دوره زمانی بیشتر ممکن است به نتایج متفاوتی دست یابند.

به مدیران شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود، در صورت مشاهده انحراف مثبت سودهای پیش‌بینی شده در دوره‌های متوالی، اقدام به تجدیدنظر در نحوه پیش‌بینی سود و همچنین، تصمیم‌های تامین مالی خود کنند.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده

با انجام هر پژوهش، راه به سوی مسیری جدید باز می‌شود و ادامه‌ی راه مستلزم انجام پژوهش‌های دیگری است. بنابراین، انجام پژوهش‌هایی به شرح زیر پیشنهاد می‌شود:

– بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود در صنایع مختلف
– بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود در مراحل مختلف چرخه عمر

– بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین کیفیت افشا و کیفیت سود
– بررسی تأثیر ویژگی‌های هیأت‌مدیره بر رابطه بین افشای اطلاعات آینده‌نگر و کیفیت سود
به محققان پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، در صورت امکان با استفاده از معیارهای دیگری که در سایر پژوهش‌ها بیان گردیده، به محاسبه متغیرها اقدام نمایند.

منابع

- آذربایجانی، کریم، سروش‌یار، افسانه، یاریان کوپانی، سمانه، (۱۳۹۰). جستجوی بهترین معیار عملکرد مالی، مجله حسابرس، شماره ۵۲.
- اعتمادی، حسین، شفاخیری، نصیبه، (۱۳۹۰). تاثیر جریان‌های نقد آزاد بر مدیریت سود و نقش کمیته حسابرسی در آن. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، ۳ (۱۰)، صص ۱۸-۴۲.
- اعتمادی، حسین، مومنی، منصور، فرج‌زاده دهکردی، حسن، (۱۳۹۱). مدیریت سود، چگونه کیفیت سود شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، ۴، ۲، صص ۱۰۱-۱۲۲.
- بختکی، بهروز، (۱۳۸۶). مدیریت سود به وسیله تغییر طبقه بندی اقلام صورت سود و زیان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
- بزرگ اصل، موسی، (۱۳۸۵). حسابداری میانه - صورت‌های مالی، چاپ دوم، سازمان حسابرسی - مدیریت تدوین استاندارد‌ها، تهران.
- بولو، قاسم و ابراهیم میرزایی، (۱۳۹۰)، رشد درآمد و سود پایدار، کیفیت سود و ضریب واکنش سود، پژوهش حسابداری، دوره اول، شماره ۳.
- پارسایان، علی، (۱۳۸۶). تئوری حسابداری مالی، چاپ اول، انتشارات ترمه.
- پورحیدری، امید، حسین پور، حمزه، (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین افشای اجباری و اختیاری با ارزش سهام شرکت‌ها، چشم‌انداز مدیریت مالی، دوره ۲، شماره ۵، صص ۹-۲۸.
- تختایی، نصرالله، تیممی، محمد، موسوی، زهرا، (۱۳۹۰). نقش کمیته حسابرسی در کیفیت گزارشگری مالی، فصلنامه حسابدار رسمی، (۱۵)، صص ۴۵-۵۶.
- تیمناک، عبدالله، احمدی، فائق، رنجبر، محمدحسین، (۱۳۹۴). بررسی ارتباط بین سطح افشاء و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه مهندسی مدیریت نوین، مقاله ۴، دوره ۴، شماره ۳ و ۴، پیاپی ۱۲، صص ۳۹-۵۰.
- جامعی، رضا، رستمیان، آزاده، (۱۳۹۵). تاثیر تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر ویژگی‌های سود پیش‌بینی شده. فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۸، شماره ۲۹، صص ۱-۱۷.
- طالب‌نیا، قدرت‌الله، رجب‌دري، حسین، (۱۳۹۷). تاثیر تخصص کمیته حسابرسی بر ریسک سقوط قیمت سهام: با نگاهی به افشای داوطلبانه اخلاق. فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی. سال دهم، شماره اول، پیاپی (۳۵). صص ۹۵-۱۱۰.
- فخاری، حسین، یوسف‌نژاد، صادق، (۱۳۸۵). بررسی رابطه ریسک نظام‌مند و رشد سود شرکت‌ها در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، مقاله ۵، دوره ۱۳، شماره ۳، شماره پیاپی ۱۷۱۶. صص ۸۹-۱۰۹.
- قربانی، حسین، (۱۳۸۶). افشا در گزارشگری مالی: نقش معیارهای عملکرد غیرمالی. مجله حسابدار، شماره ۱۸۹، صص ۴-۱۲.
- کاظمی‌علوم، مهدی، عبدی، مصطفی، (۱۳۹۵). قابلیت فهم، افشای اطلاعات آینده‌نگر و تجزیه و تحلیل توضیحات مدیریت. چهارمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت و حسابداری.
- نوروش، ایرج، مومنی یانسری، ابوالفضل، صفری گرایلی، مهدی، (۱۳۹۴). کیفیت سود و ارزش شرکت: شواهدی از شرکت‌های ایرانی، فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی، سال هفتم، شماره چهارم، پیاپی (۲۶). صص ۱-۱۸.
- هاشمی، سید عباس، فرهمند و شامیرزایی (۱۳۹۰). تأثیر محافظه‌کاری شرطی بر هزینه سرمایه سهام عادی، مجله دانش حسابداری، سال دوم، شماره ۷، زمستان ۱۳۹۰، صص ۶۷-۴۷.

Abbott, L. J., Parker, S., and G.F. Peters (2004). Audit committee characteristics and restatements. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 23 No. 1, Pp. 69- 87.

Abernathy, J. L., Beyer, B., Masli, A., Stefaniak, C., (2014). The Association between Characteristics of Audit Committee Accounting Experts, Audit Committee Chairs, and Financial Reporting Timeliness. *Advances in Accounting* 30 (2): Pp, 283-297.

Al-Najjar, B. (2013). The financial determinants of corporate cash holdings: Evidence from some emerging markets. *International Business Review* 22, Pp, 77–88.

Alzeban, A., & Sawan, N. (2015). The impact of audit committee characteristics on the implementation of internal audit recommendations. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 24, Pp, 61-71.

Frankel, J.A., Stein, E., and Shang-Jin, W. (1999). Trading Blocs and the Americas: The Natural, the Unnatural, and the Supernatural. *Journal of Development Economics*, Vol. 47, No. 1, pp. 61-95.

Glosten, L., and Milgrom, P. (1985) "Bid, Ask and Transaction Prices in a Specialist Market with Heterogeneously Informed Traders", *Journal of Financial Economics*, 14 (1), Pp. 71–100.

Griffin, A. (2016). The audit committee of the future. Retrieved 25th January, 2017, from <http://www.directorscenter.com/audit-committee-future/>.

Habib, A., Bhuiyan, M.B.U. (2016). Problem directors on the audit committee and financial reporting quality. *Journal Accounting and Business Research*. Volume 46, 2016 - Issue 2. Pp, 121-144.

Healy, P., (1985), The effect of bonus schemes on accounting decisions, *Journal of Accounting and Economics*, 7, Pp, 85-107.

Healy, P., and Palepu, K. (2001). Information Asymmetry, Corporate Disclosure, and the Capital Markets: A Review of the Empirical Disclosure Literature. *Journal of Accounting & Economics*, 3: Pp. 405-440.

Heitzman, S., Wasley, C., Zimmerman, J., (2010). The joint effect of materiality thresholds and voluntary disclosure incentives on firm's disclosure decisions. *Journal of Accounting and Economics*, Vol 49 (1), Pp. 109-132.

Lobo J, Zhou J., (2001). Disclosure quality and earnings management. *Asia Pacific Journal of Accounting and Economics*, 8(1): Pp. 1-20.

Lang, M. H., Lins, K. V., & Miller, D. (2003). ADRs, analysts, and accuracy: Does cross listing in the U.S. improve a firm's information environment and increase market value? *Journal of Accounting Research*, 41(2), Pp. 317-345.

Long, M. H., Lundholm R. (1996) Disclosure quality and analyst behavior. *The Accounting Review*; 71: Pp. 467-492.

Long, M, H., Lund Holm R, J., (1993). Voluntary disclosure and equity offerings: reducing information asymmetry or hyping the stock? *Contemporary Accounting Research*, Vol 17, No 4, Pp 623-662.

Luo, M., Chen, T., & Yan, I, (2014), Price informativeness and institutional ownership: evidence from Japan, *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 42(4), Pp. 627-651.

McMullen, D. A., & Raghunandan, K., (1996). 'Enhancing audit committee effectiveness', *Journal of Accountancy*, Vol. 182, No. 2, Pp. 79–81.

Madhani M. Pankaj., (2009). "Role of Voluntary Disclosure and Transparency in Financial Reporting." *The Accounting World*, Vol. 7, No. 6, Pp 63-66.

Maingot, M., and Zeghal, D., (2008). "An Analysis of Voluntary Disclosure of Performance Indicators by Canadian Universities". *Tertiary Education and Management*. vol14, issue4, Pp 269-283.

Mathuva, D., (2012). The Determinants of Forward-looking Disclosures in Interim Reports for Nonfinancial Firms: Evidence from a Developing

- Country, *International Journal of Accounting and Financial Reporting* ISSN. vol2, No2, Pp 125-141.
- Nelson, S. P., & Devi, S. (2013). Audit committee experts and earnings quality. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 13(4), Pp. 335–351.
- Nikolaos, S., Zourarakis, N, S., (2008). Voluntary disclosure: Evidence from UK.
- Ohlson, J, A, (1995), Earnings, book values, and dividends in equity valuation, *Contemporary Accounting Research*, 11 (2): Pp.661-687.
- Othman, Rohana., & Ili, Farhana, Ishak., & Siti Maznah Mohd Arif & Nooraslinda, Abdul, Arisb., (2014). influence of audit committee characteristics on voluntary ethics disclosure. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 145, 25 August 2014, Pp, 330-342.
- Penman, S, Zhang, X, (2002), Accounting conservatism, the quality earnings, and stock returns, *The Accounting Review*, Vol.77, No.2, Pp.237-264.
- Plumlee, M., Brown, D., Marshall, S., (2008). The Impact of Voluntary Environmental Disclosure Quality on Firm Value. <http://ssrn.com>, Pp 1-64.
- Piot, Ch., (2004). ‘The existence and independence of audit committees in France’, *Accounting and Business Research*, Vol. 34, No. 3, Pp. 223–246.
- Robb, S., Single, L., and Marilyn, T.Z., (2001). Nonfinancial disclosures across Anglo-American countries. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation* 10 (2001) Pp, 71–83.
- Rohana, O., Farhana, I., Siti Maznah, M., and Nooraslinda, A. (2014). Influence of audit committee characteristics on voluntary ethics disclosure. *Social and Behavioural Sciences*; No. 145, Pp, 330 –342.
- Ronen T., and Yaari, V., (2008). On the tension between full revelation and earnings management: A reconsideration of the revelation principle, *Journal of Accounting auditing and Finance* Vol17, Pp. 273-294.
- Rose, A. M. & Rose, J. M. (2008), ‘Management attempts to avoid accounting disclosure oversight: The effects of trust and knowledge on corporate directors’ governance ability’, *Journal of Business Ethics*, Vol. 83, No. 2, Pp. 193–205.
- Samaha, K., Khlif, H., & Hussainey, K. (2015). The impact of board and audit committee characteristics on voluntary disclosure: A metaanalysis. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 24, Pp, 13-28.
- Schipper, K, and Vincent, L, (2003), Earnings quality, *Accounting Horizons*, Vol, 17 (supplement), Pp, 97-110.
- Sharma, V. D., & Iselin, E. R., (2012). ‘The association between audit committee multiple-directorships, tenure, and financial misstatements’, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 31, No. 3, Pp. 149–175.
- Shehata, N, F., (2014), Theories and Determinants of Voluntary Disclosure, *Accounting and Finance Research*, Vol 3, No 1, Pp 18-26.
- Yang, J. S., & Krishnan, J. (2005). “Audit committees and quarterly earnings management”, *International Journal of Auditing*, 9, Pp 201–219.

The moderating effect of audit committee characteristics on the relationship between forward-looking information disclosure and earnings quality in companies listed on the Tehran Stock Exchange

Mehran Hossein Afshari¹| Ahmadreza Nourmohammad^{*2}

Abstract

Today, one of the basic considerations and mechanisms in the field of management, control and supervision of public companies is the establishment of audit committees. Therefore, in addition to improving the quality of information contained in financial statements, audit committees help to guide, monitor, improve the efficiency and effectiveness of organizational operations and generally contribute to better and greater accountability. The purpose of the present study is to examine the moderating effect of audit committee characteristics on the relationship between forward-looking information disclosure and profit quality in companies listed on the Tehran Stock Exchange. In this study, we seek to answer the question of whether audit committee characteristics have a moderating effect on the relationship between forward-looking information disclosure and quality. The findings of the first main hypothesis of the study showed that there is a positive and significant relationship between the disclosure of forward-looking information and the quality of earnings. The findings of the second main hypothesis of the study showed that there is a positive and significant relationship between the characteristics of the audit committee (number of meetings, independence and expertise) and the quality of earnings. The findings of the third main hypothesis of the study showed that the characteristics of the audit committee (number of meetings, independence and expertise) have a positive and significant effect on the relationship between the disclosure of forward-looking information and the quality of earnings.

Keywords: Earnings quality, forward-looking information disclosure, and audit committee characteristics.

¹ Assistant Professor and Faculty Member, Islamic Azad University, Bushehr Branch, Bushehr, Iran.

² Corresponding author: M.A of Accounting, Islamic Azad University, Bushehr Branch, Bushehr, Iran./ ahmadreza.noormohammad1204@gmail.com